

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	8 Kor.
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	4 "
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	2 "

— Hirdetések díjszabás szerint. —

Szilánkok.

A királynapoknak vége van már odafent a budai várban, — de a felidézett válságnak — még nincsen egészen vége. A kihallgatásokat sok mellverdeső hazafi kihasználta arra, hogy jól kibeszélje magát; de vannak olyanok is, akikben bennrekedt az égre törő gondolat és bölcs szó. Így járt a nagy koppenhágai tudós báró is, a rég elfeledett Bimbó-utcai remete, br. Bánffy is, aki szintén nem kapott meghívást. És hogy meg ne repessze fejét és mellét a sok okosság, elment Szegedre magát kibeszélni.

*

Beszélt, — beszélt sokat és szeleset; a végén elfogta a jóslás tehetsége és a messze jövőbe látva kijelentette, hogy az önálló bank meglesz, mert „meg kell lennie.“ Ennek a kijelentésnek fele sem tréfa, örvideni fog neki a kiválasztott nép, hogy ime eljött az idők telje, mikor nem a német bankárok gazdálkodnak

Nagy-Magyarországon, hanem zs. bankárok. Hogy eddig is nem ők gazdálkodhattak, nagy e miatt az „utolsó magyar“ haragja a koalícióra. Hát csak haragudjék. A brassai kondás is húsz évig haragudt az egész városra, amikor elsapták a hivatalától, de a város azért semmit sem tudott róla. Az önálló bank is akkor lesz meg minálunk, mikor elég ércpénze lesz a keresztény magyaroknak; mert ha most rögtön be is állítanók, eseberből vederbe jutna az ország, — eilenség inná le a tejfelt . . . inkább várjunk, — hadd sűrűsödjék nekünk ez a tejfel . . .

*

A s z a b a d k a i közkórház botrányos állapotáról hoznak hírt a lapok, ahol a betegápoló apácákat egy orvos oly barbár bánásmódban részesítette, hogy a türelmes sveszterek kénytelenek voltak május 15-re a betegápolást felmondani. Hát ez bizony az idők jele, hogy akad a művelt orvosi karban oly orvos is, akiben nagyobb a gyűlölet, mint az igazságszeretet.

Mert csak is ez bírhatta rá a bornirt bánásmódorra a doktor urat azokkal szemben, akikről elismeri az egész világ, hogy a betegápolás terén felülmúlhatatlanok.

*

A k ó r h á z a k b a n alkalmazott lelkészek tudnának ám még más helyekről is felemlíteni neveket, amelyeknek hordozói „szekirozni“ szokták vallásgyűlölethől a védtelen, jámbor, önzetlen nővéreket. Hányszor történik visszaélés az órák járásának oly beigazításával, hogy a kórházi órát siettetik csak azért, hogy az u. n. „orvosi vizitt“ még a kápolnában találja a nővéreket és így legyen alkalom még a sok imádság ellen is kikelni — ok nélkül. Mennyi dűrva szitkot, gombaságot és káromkodó szót kell ilyenkor és máskor is némán elnyelni, — azt a kórházak néma falai és egy-egy könnytől nedves apácaszem tudná legjobban megmondani . . . De türnek. — türnek

TÁRCA.

Á főpásztor Székelyudvarhelyt.

Megérkezés.

Hiába kérdezősködtünk a megérkezéstől, a főesperes úr csak azt válaszolta: „azt homály fedi“. Csak azt sikerült megtudnunk, hogy az oltáregylet nevében dr. Valentik Ferenéné üdvözölte valahol a főpásztort és egy díszes eskort nyújtott át neki.

Az épülő róm. kath. új főgimnázium alapkövet megáldási ünnepélye.

Az épülő új főgimnázium alapkövet május 19-én áldotta meg Majláth G. Károly erdélyi püspök úr ókszelellenciája. A keresztjáró napok harmadik napjának szertartásai a templomban véget érve, a főgimnázium ifjúsága és a tanári kar s az érdeklődő közönség az építkezés helyére vonultak, hol a főépület egyik főalapfalának mentén az ifjúság elhelyezkedett. A munkások is beszüntették munkájukat s nagy

érdeklődéssel vártak Erdély püspökét, ki csakhamar Mikes gróf főesperes kíséretében megérkezett s helyet foglalt a már előre felállított baldachinum alatt levő asztalnál. Soó Gáspár főgimnáziumi igazgató ünnepélyes eszendben s nagy figyelem mellett üdvözölte öngyméltóságát. Kifejezést adott beszédében annak, hogy a főgimnázium céljaira szolgáló épületek lassankint miként bizonyultak szűkeknak, s miért kellett az alig 17 éve fennálló új főgimnázium helyett új épületről gondoskodni, s azt majd a nevelés céljaira átengedni. A legnagyobb elismeréssel szólott Öngyméltóságának és a Meltóságos Igazgatótanácsnak az építkezés terén kifejtett gondosságáról, s különösen kiemelte gróf Mikes János püspöki biztos, főesperes urat, kinek munkálkodása, fáradságot nem ismerő nagy buzgalma az építés költségeinek biztosításáról elévülhetetlen érdemeket biztosít az ő részére s fűz az ő nevéhez még akkor is, ha valaha megszűnik e hitközség plébánosa lenni. Kiemelte beszédében azt, hogy intézeteinkben a hitűség, hazaszeretet és az elévülhetetlen polgári erények virágoztak mindenha, s kérte a

püspököt, áldja meg ez épületet, hogy ennek falai között azok, akikre az ifjúság vezetése bízva lesz, hasonló szellemben munkáljanak a székely ifjúság érdekében.

Öngyméltósága válaszbizetésében a legnagyobb szeretettől áthatva biztosított arról, hogy az ő atyai gondoskodásának mennyire fontos tényezője az ifjúság helyes irányú nevelése és oktatása. Hattudalnak nevezte a főgimnáziumi igazgató beszédét, kinek a nevelés és oktatásügy terén kivívott sikereiről, érdemeiről a legnagyobb elismeréssel szólott. Át van hatva attól a tudattól, hogy jövőben is szent vallásunk szellemében lesz nevelve az ifjúság. Majd megáldotta az alapkövet s aközben az igazgató által felolvasott emlékirat az alapkövet elhelyeztetvén, azt három kalapács ütessel elzárta. Majd megáldotta az ünnepély résztvevőit s ezzel az emlékezetes ünnepély véget ért.

Oltáregyleti kiállítás.

Az udvarhelyi oltáregylet eleven belső életéről tesz tanúságot a május 19-én megnyílt második kiállítása. A főpásztor 4 órakor érke-

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

„A legjobb hírnevnek orvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.“
Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

igen sokat, — mert ilyeneké a mennyeknek országa.

*

Mindenki előtt ismeretes az az állami és társadalom-bomlasztó működés, melyet a szociáldemokrácia lobogója alatt az elégtelenek nagy tömege, a magát negyedik rendnek nevező munkásosztály végez. Általános szétzúllásra törekszik a szociálisták szervezett tábora. Az emberi szenvedélyekre számító igazgatók minden eszközt jónak tartanak, amellyel arthatnak. Ártani akarnak pedig a jelen társadalmi rendnek, egyháznak, államnak egyaránt. Ime a szocializmus hazájában: a sangvinikus Franciaországban a postások szervezett tömege ront neki az államhatalomnak. Már is katonai karhatalmat kell majd igénybe venni, — oda jutott az államhatalom, — ide vezetett az eszevesztett igazgatás. Intő példa ez Magyarországnak is, hogy ne engedje a cucilista tábor szabadon garázdálkodni. Itt az ideje, hogy bűnös üzelmeit ne folytathassa sem a faluzó agrárszocializmus, sem a városi hazát, Istent, emberiséget gúnyoló veres tábor. Mi még az elején tartunk. Mig nem ég az egész ház, addig kell a gyújtogatót kéz tűzét még erőszakkal is kioltani.

*

A liberálizmus mult év júliusában dicselkedett Törökországban a véremléküli forradalommal. Még egy év sem telt le és a véremléküli forradalom álma hamar eloszlott a félbold birodalmában. Bezzeg sorra akasztják bitófára az új törökök azokat, akik régi esküjükhöz és régi urukhoz hívek maradtak. Híre jó, hogy a szul-

tán is el lehet készülvé véres császári tragédiára, mert élete állandó veszedelem az új szultánnak és az új-törökökre nézve. Véres árnyak lengik körül a szaloniki-i börtönt; még félnek új bonyodalmaktól a győztes forradalmárok; 40 zászlóalj indult Ázsiába az ottani zavargások lecsön-desítésére, ide át pedig az európai részen borzalmas látványt nyújtanak a piros sapkás fehér alakok az akasztófákon — hirdelve azt, hogy vérben született hatalomnak — vérben kell elfuladnia. A forradalom itt is embertelen.

Arcul csapták az egyházmegyéit.

Megértük már ezt is, még pedig nem el-lenségűtől, hanem testvérkezektől; megértük ma, mikor az egyház ellen folyó adáz küzdelem miatt egy táborban kellene lenni minden pap-nak.

Az eset a következő.

A Szent-István-Társulat nagygyűlésén mondott elnöki megnyitóra országos taps és lelkesedés volt a válasz. A beszéd az új idők szükségleteiből fakadt; erejével képes arra, hogy felébressze a szunnyadókat, megmozgassa a tévovázókat, új lelket öntsön a keresztény harcosokba.

De az örömbé belevegyült egy disszonáns hang is; a harci ének hullámai áttörte a Mátra felől hangzó régen meg-e-p-e-d-ő, most már haragos pásztorisíp.

Az Egr-i egyházmegyei köz-lő-n-y, az érseki megye hivatalos lapja leg-újabb számában kemény bírálatot tart főpász-torunk elnöki megnyitója felett s ugyanakkor súlyos váddal illeti az erdélyi egyházmegyéit...

A bírálat lényege a következő tétélekben foglalható össze.

1. Az elnöki megnyitót, mely egyenesen a papság címére szól, nem a Szent-István-Tár-

sulat közgyűlésén kellett volna elmondani, hanem vagy zsinaton, vagy valamely papi össze-jövetelen.

2. Az erdélyi püspök, kit joghatósága az erdélyi egyházmegyére szorít, korlátozott hierárkiai jogköre miatt nem illetékes arra, hogy ítéletet üljön az egész magyar papság felett.

3. Feltéve, de meg nem engedve, hogy il-letékes, még mindig kérdés marad: s z a b a d - e a p a p s á g o t o r s z á g - v i l á g e l ő t t i l y m ó d o n p e l e n g é r r e á l l i t a n i ?

4. Merész vállalkozás — a papság szemére vetni, hogy kényelemszerető, kasztemberekből áll, kiknek működése erőtlen, sekélyes, ipar-szerű.

5. Az egr-i egyházmegye nevében ezen jog és illetékesség nélküli általánosítás ellen tiltá-kozó szót emel a nevezett lap.

Mielőtt az egyes pontokra válaszolnánk, bevezetesképpen rámutatunk a n a g y m e m e n t o a l a p o n d o l a t á r a, a m i n t a z e l n ö k i m e g n y i t ó t a z A l k o t m á n y f r a p p a n s u l e i n e v e z t e.

Nagy harcok dúlnak — ez körülbelül az eszmemenet — az egyház körül; a tudomány pengéjével metszik hitelveinket, modern politi-kai irányzatok bontják emelő rúdakkal az egy-ház hagyományos jogainak alapzatát; új társa-dalmi berendezkedés szorítja ki helyéből a ke-resztény életrendet, s a modern kultúra a ha-ladás utjáról lelőki, mint hasznavehetlent, a vallásos tényezőket. Az egyház ma nem vezet, úgy bíznak vele, mint a menedékházak rok-kant lakóival. Ennek oka pedig a t ö b b i k ö z ö t t — a papság egy részének mozdulatlan-sága. Az egyház leszorításának e g y i k f ő o k a — Majláth püspök szerint — bennünk, papok-ban van.

Nem egészítjük ki a pasztoráció munkakör-et a ma már nélkülözhetetlen szociális tevé-kenységi ággal, elzárjuk magunkat a vergődő kor küzdelmei elől, nem ereszkedünk le a krisztusi demokrácia mécsesével az emberi társada-lom legalsóbb rétegeinek nyomor és szenvedes-lakta mélységeibe; rendes dolgainkat is i p a r - s z e r ű megszokottsággal végezzük és nem a

zett meg a vármegyeház dísztermébe, melynek akkor már földszintje és karzata színültig meg-telt érdeklődő közönséggel. A főpásztort özv. Gonda Jenőné, a kiállítás lelke és mozgója keresetlen egyszerű, de határozott hangú be-szédében kérte fel, hogy áldja meg az udvar-helyi egyetel lelkis tagjainak sajátkezü munká-ját. A főpásztor felelete után megáldotta a gaz-dag tárlatot. Mikes gróf főesperes köszönete után az egyetel alelnöke díszes csokor kíséreté-ben mondott köszönetet özv. Gondánénak. Majd püspök atyánk a hölgyek kalauzálása mellett megtekintette a tárgyakat s magas megelégedé-sének adott kifejezést. Az oltárügyet szép tár-gyakkal lepte meg a főpásztort, Mikes grófat és a központi igazgatót. A kiállítás megnyitása után a püspököt és kíséretét a közönséggel együtt a bemenetnél lefenyképezték; két napon keresztül a tárlatot folyton látogatták.

Május 20-án, áldozócsütörtökön osztotta ki a kegyelmes főpásztor a bérmálás szentségét. Borongós, esős időben ment végbe ez a szent ténykedés, de talán csak azért, hogy a felhők, e sőtét kárpítók mögül annál szebben ragyog-jon ki s melegebben tüzzön le reánk a Szent-lelékisten áldó, hevítő, világító sugara. Még meg sem esendült a barangok ércnyelve s a nagy plébánia templomot már is teletöltötte az áhitatoskodók sokasága. Előrehaladt korú nők és férfiak, mosolygó gyermekek, kezökben virágfüzérrel siettek e nap az Isten házába, hogy a bérmálás szentségének fölvetelével a Szentlé-

lekisten áldásában, bőséges kegyelmeiben ré-szesüljenek. Gyönyörű látványt nyújtott a győ-nök nagy száma is, kik kora reggel óta előzön-lötték a gyóntató székeket, hogy lehetőleg már a 7 órás szent misén, melyet a kegyelmes fő-pásztor mutatott be, áldozhassanak. Az ünne-pélyes szent mise, melyet a püspök úr jelenlé-tében gróf Mikes főesperes-plébános celebrált, fényes asszisztenciával 9 órakor vette kezdetét. Evangelium után Soóthy Gyula, az erd. oltár-egyletek igazgatója, lépett szószékre, hol rövid, de annál kedvesebb íntelmet intézett a bérmá-landókhöz, kiemelve egy-két szóval a hit, re-mény és szeretet fölindításának szükségességét. Szentmise végén a kegyelmes főpásztor szólott még a bérmálandókhöz, úgy amint máskor is szokott: a legnagyobb gyöngédségnek és sze-retetnek hangján. Szavai nem hangzottak el ok-nélkül, megrázták még a legkeményebb lelkeket is; reszkető könnyecsek árulták el, hogy a miként nemes szívűből fakadnak, úgy nemes és jóakarató szívekhez is szólnak. A bérmálás szentségének kiosztása után, melyhez körülbe-lül 250-en járultak, mindenki azzal a szent el-határozással hagyta el a templomot, hogy ezt a kedves napot, mely az udvarhelyi hitközségre annyi örömet derített, sohasem felejtí el, ennek emlékét magával viszi az életbe, a küzdőterre is, hogy fölvertézze a Szentlélek erejével, Krisz-tus hitvallója, bátor harcosa legyen Krisz-tus tanításának. Adja Isten, hogy úgy legyen s ne vesszen körül a kegyes főpásztor fáradozása.

Férfikongregáció Székelyudvarhelyt.

Egy éve már annak, hogy M i k e s János gróf főesperes-plébános hívására Székelyudvar-hely katolikus férfittársadalmában többen egy-esültek azzal a szép szándékkal, hogy komoly előkészület után Mária-kongregációvá alakulja-nak. Minden második pénteken este összegyü-lekeztek az ifjúsági kongregáció kápolnában, imádkoztak, hitbéli oktatásokat hallgattak, a szentségekhöz járultak s mult ősszel arra kér-ték Erdély püspökét, venné föl őket valamely alkalmas időben ünnepélyesen a kongregáció tagjaivá. A felvétel napjára áldozó esütörtököt jelölte meg a főpásztor. Mikes János gróf főes-peres-plébános erre fölkeréte és meghívta Szeghy Ernő dr. budapesti cisztercita theologiai tanárt, hogy a jelöltek s általában Székelyudvarhely kath. férfiai számára tartson konferenciákat. Ezekre a konferenciákra május 16-tól 20-ig nap-nap után nagyszámú férfihallgatóság jelent meg a kath. főgimnázium tornacsarnokában; egyre fokozódó érdeklődéssel hallgatta a tudós tanár lelkes, szívhez szóló előadásait, mely-lyekkel betelni szinte nem tudott s Áldozócsü-törtök reggelén Székelyudvarhely városának kü-lönböző társadalmi állású férfiai tömegesen já-rultak az Úr szentárához, hogy Erdély püspöké-nek kezéből vehessék talán sok év után először az Élet kenyerét.

Virágdíszben, általános fényben úszott az ünnep estéjén hat órakor a templom, melyet a

művészi lélek teremtő lelkesedésével; kezünk ügyében volna még elég anyagi és szellemi erő, de nem tudjuk értékesíteni kényelem keresésünk és hatalmi érzésünk túltengő tudatában; ami kevés sikert az egyik rész felmutat, azt is tönkreteszti rövid idő múlva a közmondásos paptestvéri szeretet. Reformálódjék tehát a papság s reformálódni fog a világi elem is.

A hivatásos papságot követni fogja a bizó, ragaszkodó hívő sereg.

Ezeket mondotta körülbelül elnöki megnyitójában főpásztorunk s ezekre jajdult föl minden ok nélkül az egri lap.

Püspökünk nem nevezett meg senkit, sem személyt, sem egyházmegyét, hanem beszélt általánosságban, hogy feltárja a valót, rámutasson a hanyatlás egyik főokára s megjelölje a kibontakozás útjait.

Beszédjének m e m e n t o jelleget nem is a színezés adott, mely itt-ott talán sértheti a gyengébb szemet, hanem a száraz igazság, a kimondott sötét való. Mert hogy való minden szava, az annyira köztudomású, hogy még a verebek is csiripelik.

Sugdossák hátunk mögött, világiak ügy, mint papok, szocialisták és egyházunk barátai, a nappal együtt urak, képviselők; csiripelik mindenütt, Csikban úgy, mint Borsód megyében, az Alföldön úgy, mint Arvában a tótok között.

Főpásztorunk nem mondott semmi újat, csak formába öntve a köztudatot, egy kissé színesebben fejezte ki azt, amit előtte mások, Simor, Schopper és Steiner rég kimondtak, hogy — új életerőre kell kapnia a papságnak, ha nem akarjuk az egyház esőbe jutását. Majláth püspök úr sem mondott többet, mint amit mindennap világga kiáltanak Dudek, Gereley, az *A l k o t m á n y é s a Ú j L a p* a papság mozdulatlanágáról s amit pár nap előtt Prohászka püspök a sajtóegyesület közgyűlésén *t ö m e g r e s t s é g n e k* nevezett, ezeket mondván: „vagyunk számok lelek nélkül; látok egy nagy tömeget, de kevés lelket, kevés közszellemet.” Vagy nem ugyanazt mondta-e Gereley

sajtóegyesületi titkár is ezen szavakkal: „Nálunk még mindig az az állapot uralkodik, hogy az egyik, a legkisebb rész, lelkesedik, akar és cselekszik, megfeszített erővel; a másik rész is lelkesedik és akar, de nem cselekszik, inkább csak kritizál, mert másként akar; a harmadik részről nem tudom, lelkesedik-e, akar-e, mert ez az a mozdulatlan rész.”?

X. Pius pápának a papsághoz intézett szövegében is vannak hasonló kemény szavak. *Conquerendum superest*, — írja Szentatyánk, — *alios quosdam per diversas regiones nota se probare, ut in ipsiis tanquam in speculum, prout dignum est, plebs christiana conciliens oculos, sumere possit, quod imitetur etc.* . . . „ . . . quid in moribus sacerdotis possit oculos fidelium offendere, — si turpis lucragratia agat, negotiis saeculi se involvat, ceterosque despiciat, si carni et sanguini acquiescat, si quaerat hominibus placere.”

Az *E g y h á z i K ö z l ö n y* legújabb számának vezércikke szintén ezen csapáson halad, írván ezeket: „százan, talán ezereken vannak, akik dolgoznak, irnak, beszélnek, küzdenek, a többi — mozdulatlan s ölbetett kézzel vár.”

Ezeket az igazságokat tehát el kellett már egyszer valakinek mondania az ország legelső katolikus egyesületének elnöki székéből. Elmondhatta jogosan, mert a már forrongó korban tettehívő, harcra buzdító beszédek kelleknek, nem pedig katedrai értekezések, sujtásos, elvont szónoklatok. Akadémiai székfoglalókkal, inspirált miniszteri nyilatkozatokkal ma nem lehet az egyházat megmenteni. A mentésnek csak egy módja van, — állandó haderőszerzés.

Majláth püspök az egyháznak nem kegyelemrendi életét rajzolta meg, hanem szociális vonatkozású helyzetét a modern idők keretében; a papság tevékenységét sem az üdvrendszert tekintetében bírálta el, hanem a legújabb társadalmi szükségletek következményei szerint. Minthogy ezen irányban az ellenreformációnak a papság szívéből kell kiindulnia, ilyen közérdekű ügyben a papsághoz, mint a szociális

Műsoros estély.

A gimnázium ifjúsága püspök urunk megörvendeztetésére műsoros estélyt rendezett 20-án este a Budapest szálló dísztermében. Előadták „A tékozló fiú”-t Embery Árpád és Spanyár Pal tanárok szakavatott és fáradhatatlan rendezése mellett. Az előadászon megjelent a főpásztor s meglepedéssel nézte az ifjak lelkes játékát az első felvonáson keresztül. Minthogy az egész napi munka kifárasztotta, s nagy út előtt állott s minthogy a nagy hőség könnyen meghűlést okozhatott volna, az első felvonás végén Soóthy spirituális kíséretében eltávozott.

A közönség kitarotán, feszült figyelemmel s lelkesedéssel élvezte végig a darabot s hivta ki többször a szereplőket s a buzgó rendezőket. A dísztermet zsufolóság megtöltötte a közönség.

Eltávozás.

Pénteken (május 21.) reggel szentmise után 9 óra felé a diákság és zárda növendékek sora és a közönség eljenzése között szállott az ismert négy szürkés kocsijába Mikes gróffal együtt s hosszú kocsisorral kisérve, harangzúgás között indult el Gyergyó felé.

Feledhetetlen napok voltak ezek s kedves emléket hagyott a főpásztor Udvarhelyt a lelkekben.

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek irnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. *Stolz Albán.*

irányú megújulás leghivatottabb tényezőjéhez joggal intézhetné beszédét a Szent-István-Társulat elnöki székéből főpásztorunk.

Hogy szólhatott-e illetékesen az egész papsághoz, — arra határozott igen-nel felelünk. Mikor minden vezercikkirónak joga van írni egy egész országhoz, véleményét mondani egy nemzet nevében, akkor ezt a jogot csak nem tagadhatjuk meg egy püspöktől, aki a magyar hercegprímás egyenes megbízásából ül az elnöki székben. Tiszteljük a hierarkiai joghatárokat, de ezen tisztelet nem lehet akadályos országos egyházi érdekek védelmére szánt vélemények szabad nyilvánításának.

Az meg hamis beszéd, hogy főpásztorunk a magyar papságot pelengérré állította volna. Csak közismert fogatkozásainkat, félszűrségeinket mondta el nyilvánosan, hogy rámutasson arra az orksági kapcsolatra, mely a papság könnyen orvosolható hibái és a magyar katolicizmus dekadenciája között létezik. A megnyitót után nem lett sem pap, sem püspök, sem egyetlen egyházmegye utaltabb, megvetettebb a katolikus közvélemény előtt, sőt szimpátiában csak nyert vele a pápi testület. A világiak ezen őszinte beismerésből latják, hogy nagy időknek kell következniök, mikor a küzdelemre készülő papság maga kezdi meg a nyilvános bűnvalómat. Esmélni kezdenek s oda állnak segítőtársakul. Mindig rokonszenvesebb a hívők szemében a cselekvés útjára lépő őszinte beismerés, mint a merev elzárkózás hibáinkkal a közvélemény ítélete elől. Az elsőt az őszinteséget bizalmával ajándékozza meg a világi elem, addig ez utóbbit, a ne b a n t s v i r á g o t a sorsokra bizza, magukra hagyja. Ez lélektani törvény. A pelengérré állítás vádjával szemben tehát csak azt feleljük az egrieknek, amit Kálmán király: *de strigis, quae non sunt, nec mentio fiat.*

Hogy vannak a papok között sokan kasztemberek, kiknek működése erőtlén, iparszerű — ezt talán még jobban tudják az egri megyében, mint nálunk. Püspökünknek csak abban van érdeme, hogy volt bátorsága kimondani s hogy megtalálta ra a legrövidebb és megfelelőbb formulát. Mert mondja meg bárki, nem erőtlén, iparszerű működés-e, — a reggeli misét elmondani, az anyakönyveket másolni, husvét táján a hívők egy részét legyöntatni, temetni előrefizetendő stóla ellenében, a vasárnapi száraz beszédet üres falak között egy pár jámbor asszonynak elmondani s aztán a jól teljesített munka boldog tudatával várni a vörös övet? Ez ma már a pápi munkakörnek csak felszeteje. Abban kell ma a papnak dicsekvése tárgyát keresnie, hogy hány katolikus lapra fizettetett elő hivaival, hány férfit tudott a gyónósékhöz elvezetni, hányval tudta a katolikus felfogást életreidmértékül elfogadtatni? Hogy milyen egyesületi életet teremtett falujában; megmentette és felvirágoztatta-e a hitvallásos iskolát, berendezte-e szépen templomát; hány zavargó házasságot bekített ki? a jobbmóduakkal segítette-e a szegényeket s ami végre mindezek koronája, — tudta-e úgy alakítani a kath. választó polgárok felfogását, hogy a képviselőválasztásnál hithű, vallásvédő jelöltekre szavazzanak?

Ezekben dicsekedjünk, testvéreim, mert ma nem elég a világi férfit a sekrestye ajtón át a katolikus kör kártya-asztaláig elvezetni, hanem odaig kell őt erősíteni, hogy a választási urnánál se cserélje ki vallásos meggyőződésének felöltőjét a liberálisizmus szürétrü köpenyével.

Ami végül az egri egyházmegye tiltakozá-

hívek a szorongásig megtöltöttek. A plébánián a férfi kongregáció tagjai gyülekeztek. Majd megérkezett a főgimnáziumi ifjak kongregációja s az asszisztencia. Ezzel a kísérettel indult el a főpásztor a templomba s megkezdődött a szép ünnepség. Szeghy Ernő dr. lépett a szószékre. A Mária-tiszteletéről s a kongregációk hivatásáról mondott magas szárnyalású beszédet. Ezt követte a felvétel szertartása. Megrezdültek a templom boltoívei s a boltoívek alatt a szívek, mikor harminékét különböző korú s különböző állású meglett férfi hangos szóval tette le a hitközség előtt a hitvallást s esküdött föl a Magyarok Nagyasszonya zászlajára. Mindenkét meghatott, mikor ifjak és öregek egymásután járultak Erdély püspöke elé, hogy térden állva fogadják el tőle a kongreganista érmet s a lelki megújulásnak májusi lebe suhant végig a szíveken, mikor a kongregáció prefektusának köszönő szavaira kegyelmes püspök atyánk szólni kezdett. Végtelenül örvend — úgymond — hogy terjedelmes egyházmegyéjében a legelső férfi kongregációt megalakíthatta, mert megvan győződve, hogyha a férfiak szívében igazán megújul a Krisztus szeretete, az erkölcsös, vallásos, peldaadó élet melegsége, akkor ennek nyomában biztosan megindul a család, a társadalom és nemzet életében a keresztény éretnyek gyümölcsös virágzása. Majd fölhangzott a Magnificat s a szentséggel való áldás után a szép ünnep befejeződött.

sát illeti, — hát erre van joguk, de nincs okuk. Nem bántotta senki őket s ha mégis feljajdulnak, ez azt mutatja, hogy tyúkszem van valahol a lábujjakon.

Egyébként Erdélyi püspököknek — s ezt tudja országvilág, — nem is a hierarkiai jogkör ad címet arra, hogy az egész magyar papságról az egész magyar papsághoz beszélhesen, hanem a nagy etikai erő és szerzett érdemei. Nevehez fűződik az a nagy fordulat, hogy a stréberséggel szemben a szent, munkás papi életnek van már némi elsőbbségi joga a haladás lépcsőjéhez, hogy a beneficiumos papságot nemcsak Erdélyben, de országszerte Tabernaikulumos papság kezd felváltani.

Hogy milyen sikert ért el, az más lapra tartozik; azt az elfogult egri újság tárgyilagosan el sem bírhatja. Azt se felejtjük, hogy a nagy Pázmánynak is útkészítőkre volt szüksége, de nem ugyan Bakócz Tamás-fele jellemekre, hanem Oláh Miklósokra.

Van az Egri egyházmegyeyeközlőnynek egy másik pontja is, amelyben amily kevés a szeretet, éppen oly sok az epe.

„Ily tartalmú beszédre — így ír a lap — megfelelőbb színterül szolgálhatott volna az erdélyi egyházmegyében nem rég tartott exercitium, melyen, ha a hír igaz, a püspök úr Hock János kőbányai plébánost szólaltatta meg, akit, hogy szóljon, ő maga kért fel.”

Igy kérem, csak szabadkőmívesek taktikáznak. Ezek, mert kiűt többé-kevésbé a papokon is az emberi gyarlóság májfoltja, ezt használják ki fegyverül legjobban az egyház ellen. Fő céljuk nem az, hogy a szelnek eresztett vadakkal, egyesek hibáit rákenve az egészre, a személyek botlásaival magát az intézményt kompromittálják, hanem arra számítanak, hogy az ilyen papokat nyilvános vádjakkal tétlenségre kárthatva, az egyházat fosztják meg a küzdők egy nagy részétől. Abban bizakodnak, hogy az ilyen papoknak nem lesz bátorságuk kiállni a nyilvános harcmezőre, hanem megalapulnak szerényen négy székkel között — a sekrestyében. De az új korban, mely minden vonalon emancipál, a papoknak is fel kell magukat szabadítani ezen rájuk erőszakolt, ördögi félelem alól. Ma, amidőn minden parányi erőre szükség van, a botlásnak nem szabad okul szolgálnia kishitűségre, félrevonulásra, hanem inkább bátoritson, késztesen mindenkit önfeláldozó munkára az üldözött egyház érdekében.

Vagy már ott vagyunk, hogy a megterés lehetőségében sem hiszünk? Kinek van joga a földön megtiltani, hogy Hock János óriási talentumából egyháznaknak ne legyen soha egy maroknyi haszna? Urak, egri urak, ne ágaszkodjatok! Ha Majláth püspök a gyulafehérvári világiak és némpapok részére Hock Jánossal konferenciákat tartatott, még nem helyezkedett szembe az isteni Mesterrel, aki a hittagadó Péterből egyházfőt, első vezért csinált. Vagy ha Hock János felett végleg és mérszen pálcát törtetek, mi jogosít fel arra, hogy az erdélyi egyházmegye papságának is neki rontsotok? Hivatalos közlönyötök ezeket írja rólnok: „Tulajdonképen . . . a püspök úr saját egyházmegyéjének házi, családbajait tárja fel”. — „nagy tragikum van abban, ha az önmagát emészti főpásztori buzgalom papságára való hatásában a végső kimerülésig jutott el, s ma már nem talál mást, mint országvilág előtt hangoztatni a vezérlétre bizottak hűtlen sáfarkodását”. Tisztelt palóc testvéreink, tudjátok-e, mit jelent bibliai nyelven: hűtlen sáfarkodás? Ez a vád a papi karakterbe vág bele

mélyen s az egyházi hivatás megszegőre vonatkozik. Főpásztorunk, ki a papság szociális erényeiről és hibáiról mondott általános biralton, ilyen megalázó kifejezést nem használt. Biztatni akart csupán, ti meg sértegettek. Szorosan vett papi jellegünkre rásütitek a hűtlen sáfarkodás helyeget. Oh egriek, érthetetlen a ti haragotok! Vigyázatok és ne palóckodjatok, mert a harag rossz tanácsadó! Aztán nektek is van annyi jogcímetek a hallgatásra; mint nekünk a szólásra. Mit is mond a sajtóegyesület ez évi jelentése? „A sajtó kiküldötteinnek legsikertelenebb volt az újtók a Jászságban s a Heves- és Borsódmegyén keresztül vonuló vasúti fővonalon”. Palóc testvérek, úgy látszik, ket eszetek van, mint a székeleynek! Csak hogy ti még mindig az egyikét használjátok, holott mi már a jobbik eszünkkel élünk évek óta.

Ezek után még jobban megerősödik bennem a balsejtelem, hogy a magyart ezer éves betegségéből ki nem gyógyítja földi hatalom. A szétvonás átka sújtja e nemzetet politikailag és vallásilag. Ha valahol siker mutatkozik, az ördögi érzelem, az irigység nyomban megnyergeli a nyugtalan verő lelkeket; magyarral ütteti a magyart, pappal a papot, testvér homlokáról testvérrel tépeti le a babért, s az érett gabonával telt eszűroket a gazdának tulajdon gyermekeivel gyújtja föl. Ide fölösleges török, tatár, szabadkőmíves aknamunka, felekezeti fanatizmus, a lassú halál munkáját elvégezzük mi magunk.

Hej, nem alkotmány kell e népnek, hanem Mátyás király, hogy a királyi kormánypálcával üssön szét egymást-faló politikusaink között; nem békeapostol való az ország legelső főpapi székebe, hanem egy sújtó karú Pázmány, hogy láncra kösse a marakodó ebeket, a házi férgeket pedig eltapossa!

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Öszinte örömmel közöljük, hogy Szabó György marosvásárhelyi főgimnáziumi rendes tanár doktori szigorlatát a teológiai tudományokból a wien-i egyetemen szép sikerrel bevégezte és május hó 26-án Gyulafehérvárt a fidei professiót letette. Gratulálunk a nemes előretörekvéshez és kiváló eredményhez.

Oláh Antal csicsókeresztúri plébános a dési állami főgimnáziumhoz püspökí biztosnak neveztetett ki.

— **Hittanári vizsgát** május hó 25. és 26-án sikerrel tettek le: Jaross Béla Marosvásárhelyről, Kovács András Csiksomlyórol és Szabó János Szekelyudvarhelyről. Gratulálunk!

— **Lapszemle** a Szt.-István társulati beszédéről.

Nyitramegyei szemle: „Egy apostoli szózat.

Mulasztást követne el a katolikus sajtó, ha annak minden organuma visszhangot nem adna arra az apostoli szózatra, mely a Szent-István-Társulatnak f. évi május 6-iki közgyűlésén egy nagy buzgóságú püspök, Gróf Majláth Gusztáv ajakáról elhangzott . . .

Aláírjuk mindazt, amit Majláth püspök mondott, csak azzal az egy gondolattal toldjuk meg kijelentéseit, hogy nem csak az egyháziak, hanem a világiak körében is ugyanazok az okok játszanak szerepet a társadalom vezetésének az arra hivatottak kezéből való kikisiklásánál.”

— **Június hóban** a helybeli barátok templomában naponként este 7 órától kezdődőleg Szent-Szív ájtatosság lesz. Püspök urunk maga

szólította fel a helybeli papságot hogy ez ájtatosság alkalmával naponként 14—20 perces szent beszédet tartsanak. Lesz tehát alkalmunk naponként szebbnél-szebb prédikációk hallgatni. Az oltáregylet a június 9-diki szentségimádást is ott tartja, melyen résztvesznek az intézetek és egyesületek. Az első ájtatosság kedden, júni 1-én lesz.

— **Konferenciák.** Felelős szerkesztőnk a dévéri oltáregylet meghívására 27., 28. és 29-én Déván esténként konferencia beszédet tart a szerzetesek templomában.

— **Sajtópörünkről** a kolozsvári Ellenek így ír: Esküdt szék tárgyalás. Ma május 17. kezdődött meg a II-ik esküdtzéki ciklus, melyen Soóthy Gyula gyulafehérvári szemnariumi igazgató ügye került tárgyalás alá. Soóthy Gyulát a zsidóság ellen elkövetett felekezeti igazgatás vétségéért vádolták. A vádat: Dorgó Gábor ügyész, a védelmet: dr. Menyhárt Gáspár képviselte. Szavazó bírák voltak: Dr. Issekutz elnöke alatt Szabó Jenő és Ternovszky Bela. A kisorsolás után esküdtek lettek: Dr. Orient Gyula, Betegh Péter, Tokaji László, dr. Gergely Albert, Schusztar Emil, dr. Sterszky Vince, Deák Pál, Bácsenszky József, Kisfaludy Árpád, Feszt Antal, ifj. Biazini Sándor és dr. Föder Ottó. Soóthy Gyula kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek s hosszabb beszédében fejtegette a vád alaptalanságát. A vád és védbeszéd után az esküdtek meghozták a verdiktet és nem bűnösnek mondták ki Soóthy Gyulát felekezeti elleni igazgatás vétségében. A felmentő verdikt után Soóthy Gyulát a bíróság is felmentette. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott s így az ítélet jogerős lett.

— **A gyulafehérvári új törvényszéki palotát,** amelyet püspök urunk az ősszel a bíróság beköltözésekor megáldott volt, május 20-án avatták fel ünnepélyesen az igazságügyminiszter képviseletében megjelent Imling Konrad államtitkár közreműködésével. Az ünnepélyes aktust Nemes Sámuel kir. törvényszéki elnök vezette be, előadva az építés történetét, majd az államtitkár tudományos felolvasása után az igazságügyi palotát felavatották nyilvánította ki. Az ünnepélyt bankett zárta be a városi Vigadó nagytermében.

— **Majális.** A gyulafehérvári rk. Tanoncotthon növényekéi folyó évben is kedves tavaszi örömben részesítette kegyelmes Fővédőjük, a Püspök úr. Vezetőjük, a székesegyházi káplán, Szász Károly tanító, Tótor László és Buzás Imre IV. éves kispapok vezetése mellett vídaman vonultak ki zászlójuk alatt az „Ujvilág”-ba. A szép időt tekezéssel, fürdéssel, csónakázással töltötték, míg megérkezett az „udvar”-ból bőséges uzsonnájuk. Uzsonna után együttesen imádkoztak a lakoma rendezőjének egészségéért, a Kegyes püspök úrért, hogy hosszas bérmutján az Istentől sok testi-lelki erőt nyerjen. Miután a kegyelmes úrnak címzett kéleplap mindnyájan aláírták s a Hymnust élénkeltek, megint szép rendben tértek vissza otthonjukba.

— **Az asperni csata emlékezete.** Most van száz éves évfordulója annak a híres csatának, melyet az osztrák és magyar hadsereg vívott 1809. május 21. és 22-én a világhódító Napoleon seregével. Ez volt első szárazföldi veresége Napoleonnak, ki a Károly főherceg vezérlete alatt álló osztrák és magyar sereg előtt kénytelen volt visszavonulni. A csata rendkívül heves és véres volt, a franciák 60000 emberéből 30000, az osztrák-magyar sereg részéről 75000 emberből 25000 halott fedte a csatateret. De a csata az osztrák és magyar fegyverek dicsőségét hirdette világgá s hirdeti ma is, midőn a százéves évforduló alkalmából az egész közös hadsereg

ünnepeket ül. Városunkban az évforduló előestéjén, pénteken 9 órákor zenés takaradó volt, szombaton reggel 8 órákor a gyakorló téri dr. Vass Albert ünnepélyes tábori misét mondott fényes segédlettel, melyhez a helyőrség tisztikara és legénysége díszben vonult ki. Délben a tiszti kaszinó nagytermében bankett volt, a legénység jobb ebédet és ünnepi kimenőt kapott.

— **Bücsüzó.** Amerikába történt utazásom alkalmával nem lévén abban a kedvező helyzetben, hogy t. jó barátaitól és ismerőseimtől egyenként élő szóval elbucuszhassem, ez uton mondok nekik szívélves „Isten veletek!”-et. Főleg szívből köszönöm mindazoknak közreműködését, akik bármi uton-módon lehetővé tették nekem e fölötté szép és tanulságos útát! Newark, N. J. 1909. V. 10. N. Ö.

— **Az alsófehérmegyei tört., rég. és természetudományi egyesület** május hó 15-én a gyulafehérvári városháza tanácstermében rendes gyűlést tartott, amelyen az elnökölő Török Bertalan alelnök megható szavakkal emlékezett meg a volt ügyvezető alelnök, néhai Ujfaluusi József dr. apatkanonok érdemeiről, akinek emléket szívik igaz fájdalommal és lelkek mely kegyeletével jegyzőkönyvileg megőrkítették; életrajzának megírására Zlámái Ágost tagot kértek föl. Az ügyv. alelnöki teendőket a közgyűlés Kőrödi Péter dr. fogja intézni. Az 1908. évben 487248 K. bevétele, meg 437830 K. kiadása volt az egyesületnek, alapvagyonja pedig az a múzeumi épület egy részének és a becses gyűjteményeknek jelentékeny értéken kívül 439531 K. Van azután egy miniket közelebről érintő alap az egyesület kezelésében, amelyet országos gyűjtésből a millenniumkor hozott össze az egyesület; ez a Hunyadi emlékek alap, amelyből majd Hunyadi Jánosnak Gyulafehérvár főterén szobrot emelnek, ennek nagysága 1908. végén 1178470 K. Ujörökös alapító tag lett Török Bertalan ny. várm. főjegyző. Cserni Béla dr. múzeum- és könyvtárör szakszerű jelentését a múzeum állapotáról és a római ásatások folytatásáról elismerés tudomásul vették. A múzeumok országos szövetségét az özsze kilátásba helyezett látogatásakor az egyesület is fogadni fogja. A Gyulafehérvárra érkezőknek a megtekintésre különösen ajánlható az egyesület szépen rendezett régiség gyűjteménye.

— **A Közművelődés** f. é. 20. számában Fejér Gerő dr. alólirottat túlsokra taxálta. Bár volna annyi erőm és tehetségem, mint a mennyit Fejér dr. feltételez! Nekem kevés a részem — lelkészkedő paptestvéreim azok, kik fáradhatatlanok. Övek az érdem és elismerés, enyém a druk, felelem, rettegés és gond, mert az ily vállalattal sajnos es jár! — Ha azonban valaki az egyh. mezében az anyagi áldozatok hozatalában velünk tartana, úgy örökre minden érdemről lemondok, káplán és hitoktatóim is, és akkor apostolkodunk házról-házra járván, így azonban csakis egy pár házat látogatunk, azokét különösen, kik szegénységük dacára a kath. sajtó és a népszövetség igaz, önzetlen barátai. Ennyit kijelenteni kötelességem tartottam, mert köztíveteimnek a támogatásért más bábért nem adhatok. Mély tisztelettel: Brassó 1909. V. 21. Meiseli József.

— **A gyulafehérvári püspöki hittani intézetben** az 1908—9-iki tanév második felének végén tartandó vizsgák rendje. 1909. június 4-én vizsga az Ágazatos hittanból (III—IV.), 5-én vizsga a Szentírás tudományból (I.—II.), 11-én vizsga az Erkölstanból (III.—IV.) 12-én vizsga az Egyháztörténelemből (I.—II.) 16-án vizsga a Medicina Pastoralisból (IV.), a Neveléstanból (III.), a Társadalomtudományból (I.—II.)

19-én vizsga a bölcsészettanból. Az igazgatóság.

— **A Veres-Kereszt-Egyesület** gyulafehérvári fiókja jún. elsején a sétatéri vígadóban sétatangversenyyel összekötött nyári táncmulatságot rendez. A sétatangverseny d. u. 6 órákor veszi kezdetét, melynél a zenét a helybeli zenekar szolgálhatja. A mulatság tiszta jövedelme a házi szegények karácsonyi felségítésére fog felretétetni.

— **Vizsgálatok rendje** a csíksomlyói róm. kath. tanítóképzőben az 1908/1909. tanév végén. A IV. évfolyam osztályvizsgálata május 22. 24-én. Beiratások a tanítóképzőre jún. 2-án. Írásbeli tanítókép. vizsgálatok jún. 3. 4. 5. Szóbeli tanítóképző és kantori vizsg. jún. 14-én és a következő napokon. I. II. III. évfolyam magántan. írásb. vizsg. jún. 17. 18., szóbeli vizsgálata jún. 19. I. II. III. évf. osztályvizsgálata jún. 21. 22. 23. 24. A gyakorló isk. vizsgálata jún. 17. Évzáró értekezlet jún. 24. Jún. 29. Te Deum szent misevel és a tanév bezárása.

— **A gyulafehérvári munkásgimnázium** céljaira az 1908—1909. tanév folyamán a helybeli Takarékpénztár Rt. 50 K-t a Gazdasági és Ip. Szövetkezet Tp. Rt. pedig 10 K-t ajándékozott. Fogadja e két, a közművelődés előmozdítását pártoló pénzületet a munkás-gimnázium felügyelőbizottságának és hallgatóinak e módon is kifejezett halás köszönetét.

— **Kongreganisták felavatása.** A kézdívasárhelyi r. k. főgimnáziumban alakult Maria kongregáció f. évi május hó 16-án tartotta ez évi tagavátását. A székhelyi gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök ő Excellentiája által megalapított társulat szépen virárog az ifjú lelkek nagy hasznára a kézdívasárhelyi főgimnáziumban is. Ez alkalommal 23 ifjút avatott fel a társaságba Balázs Ferenc püspöki biztos és kerületi főesperes. — Dél előtt kiváló iskolai ünnepély teszi feledhetetlenné e napot, délután pedig Pénzes László imecsfalvi plébános fejtegette gyönyörű beszédében a lelki nagy hasznát, mely a kongregációs életből fakad. Lelkes beszédet intézett az ifjúsághoz a főesperes is, úgy hogy ez az ünnepély valóban mutatja, hogy Kegyelmes urunk igazán méltó helyettest bizott meg a felavatással. Ad multos annos.

— **„Élet, halál Isten nélkül.”** A fennti pár szó egy ifjú szerzetes lelkész által írt színműnek a címe. A darab irányzata, annak bizonyítása, hogy aki Isten nélkül él, Isten nélkül hal meg. Aki élteben Isten kegyelmét elhanyagolja, halálában az Isten segítségét nélkülözni kénytelen. A bűnökben való megatalkodottság végső penitenciátlanságot szül. Szerző fájdalommal látja, hogy a nép között a dobzó-dás, a részegeskedés terjed. Emiatt az emberek Istent karomlák, a templomba járat és a szentségek vételét elhanyagolják. Vallási kötelességeiket nem teljesítik. Hogy ezektől a népet visszariassa, egy népszínműben mutatja be a fennti bűnököt és azok káros hatásait. Élénk színekkel, jó magyaros nyelvezettel írja le az istentelen, vallástalan nevelés káros következményeit és a színműben a tragikus befejezés szolgál elrettentő példálul arra, hogy a részegeskedés, jóaravál restég miatt vallási kötelemeket el ne hanyagoljuk, mert aki élteben Istent nem szereti, attól az Isten a halálban kegyelmét megvonja. Malos male perdít. A fennti darabot P. Tréfán Timotheus, vice magister, mikházi segédlelkész írta.*) A darabot ő tanította be sok utánjárással és nagy gonddal. A színpadot is maga állította fel a szereplő mikházi ifjúság-

*) Kérünk belőle egy példányt!

gal. A próbákban a helybeli tanítók segédkeztek. A darabot az ő rendezése mellett folyó hó 16-án adták elő. A siker a sok fáradságnak és buzgó törekvésnek megfelelő volt, mert az első előadás telt házat és csaknem 100 K. bevételt hozott össze. A hallgatóság a működőket felvonások végén többször megjelenezte és tapsolta s a darab végén a szerzőt hivta s ünnepelte. Éljenek! Azt azonban bátor vagyok megjegyezni, hogy az előadás ideje nem volt helyesen megválasztva, mert a d. u. 4—7 óráig tartó játék alatt csaknem megfőttünk a nagy melegben. (P.)

— **A kath. népszövetség** kolozsvári csoportjai f. hó 16-án a szent Ferencrendi zárda nagytermében szépen sikerült gyűlést tartottak. Az érdeklődő közönség egészen megtöltötte a nagy termet. Dr. Péter Antal h. igazgató nyitotta meg a gyűlést. Megnyitó beszédében rámutat azon támadásokra, amelyekkel a népszövetséget illetik. Állításainak igazolására felolvassa az egyik helyi lap cikkét, mely a népszövetséget türelmetlenséggel, felekezeti igaztással vádolja. Egyben 100 koronát ígér annak, aki be tudja bizonyítani, hogy a népszövetségi gyűléseken ő, vagy a fölkerült szónokok felekezeti igaztást eszközöltek volna. A lap további megjegyzései közül kiemeli azon éles ellenmondást, melyet abban talál, hogy a cikkíró szerint a kath. intelligencia „undorral fordul el a népszövetségi intézménytől” és mégis a népszövetség „legjobb talajra talált a nyugati megyékben, melyek különben is az országunk legkultúrálisabb megyéi.” Ezek alapján felhívja a jelenlevőket, hogy csak bátran sorakozzanak a népszövetségi zászló alá, mert itt a legkultúrálisabb megyék legkultúrálisabb lakossága csoportosul. Az elnöki megnyitó után Csergő Tamás, a kolozsvári Szent-Imre kör népszövetségi szónoka tartott szép és tartalmas szónoklatot az erkölcsi megújulásról. A szép, magyaros érzéstől, ifjú hévtől és igazi meggyőződéstől áthatott beszédet a közönség feszült figyelemmel hallgatta végig; tetszésének beszéd közben is többször és a beszéd végén is lelkes tapsal jutalmazta az ügyes, temperamentumos szónokot. A magvas beszéd után P. Tréfán Leonárd házfőnök beszélt a katholicizmusról és nemzetköziségről. Az evangélium alapján a történetből vett példákkal igazolta, hogy a jó hazafiak nemcsak szóval, hanem szívvel és lélekkel voltak hazafiak, meg pedig azért, mert jó katolikusok voltak. Végül dr. Péter h. igazgató felhívta a jelenlevők figyelmét a kath. népszövetség iratainak szorgalmas olvasására és terjesztésére, a keresztény szociális egyesület pártfogolására. A jelen voltak azzal az elhatározással távoztak, hogy a kath. népszövetség zászlóját diadalra segítik.

— **Segesvári hírek.** E hó 18-án a kegyelmes püspök úr Segesváron Székelyudvarhelyre átutazván, — a segesvári vasuti állomáson üdvözlésére megjelent Dobordán Károly plébános és hívei közül is sokan, kik örömmel köszöntötték a bérnkörutjára induló főpásztort; az iskolás leánykák egy gyöngyvirág csokorral lepték meg a fáradhatlan, lángbuzgalmú főpapot, ki kedvesen fogadta híveinek e hődotlatát s egyik hívőjének kérdezősködésére örömmel jelentette ki, hogy midőn hívei közé mehet — mindig igen jól érzi magát. F hó 20-án — áldozó esütörtökön — volt a kis gyerekek első szent áldozása szép ünnepélyességgel megtartva. A kicsiny gyermekek meglepő komoly magatartással és áhitattal fogadták a szentségi Úr Jézus szíveikbe. Dobordán plébános úgy a gyerekekhez, mint a szülőkhöz igen szép alkalmi beszédet intézett az oltártól. Ugyanez nap volt az oltáregyesület évi közgyűlése, mely közgyű-

lésnek főtagja az 1908. évi számadás tárgyalása és a felmentvény megadása volt. Miután a közgyűlés megnyitott, Dobordán Károly plébános, oltáregyleti igazgató hosszabb beszédben alaposan kifejtette az oltáregyletek keletkezési történetét, azoknak magasztos célját és felhívta az oltáregyleti tagokat, buzgón teljesítsék a szentségi Úr Jézus iránti kedves kötelességüket. A tárgysorozat megkezdése előtt úv. Sándor Lászlóné díszelnökön indítványára hálás köszönetet szavazott a közgyűlés Meisel József volt plébánosnak és Márton Andor volt helyettes lelkesnek az oltáregyletnek az ő idejükben való buzgó vezetéseért és Gaál Józsefné elnöknek a templom fáradhatlan és áldozatkész díszítéséért. A számadás tárgyalására kerülően a sor, — a beszámolás elismeréssel fogadtatott el és a felmentvény megadott. A plébános előterjesztése folytán tárgyalás alá vétetett az „Erdélyi Oltáregyleti Lap” ügye; a közgyűlés mely sajnálattal vette azt a hírt, hogy e lap megszűnni lesz kénytelen a pártolás hiánya miatt. A közgyűlés lelkesen hozta azon egyhangú határozatát, miszerint a lap szerkesztője felkérésre a további kitarásra, egyben biztosította a szerkesztőt, hogy Segesvárról szeptember 1-től 25 biztos előfizető fog támogatásra lenni.

— **Tanulóifjaink kitüntetése.** Megemlékezésre méltó momentumokban volt gazdag ez idén a gyulafehérvári VIII. osztályosok vallástani érettségi vizsgálata, mely a püspöki kertben folyt le kegyelmes főpásztorunk meg Ime s F. Jakó püsp. biztos jelenlétében. Az eredményes vizsgálat végén az elnököl erdélyi püspök meghatározó beszédben bucsuzól három dolgot kötött főképp a fiúk lelkére, miket követve boldog életet élhetnek. Első a tisztség: megőrizi úgy a test, mint a lélek ellenálló képességét, üdéséget, energiáját, s ami legfőbb: a gyermeked hitet. Azután jó a munka szeretete: mert munka nélkül nincs az életnek zománca; a munka mély jelentőségűvé teszi az életet. Olyan munkaszeretetet kíván a fiúknak, mely remeg az időért, mely minden percet a maga részére kíván, s megtanít arra, hogy időnket a lehető legjobban felhasználjuk. Hasna át végül minden tevékenységüket a szeretete: mert csak ez teszi lehetővé az emberek közt az életet, s ha azt beviszik életükbe, akkor a legnagyobb jót teszik, mert krisztusi missziót teljesítenek. Majd azután az összes vizsgát tett tanuló ifjakat magas püspöki asztalánál látta vendégeik ebédre. Közben kifejtette öökszencellenciája, milyen fontos dolog az, hogy az ifjak lelki életüket állandóan számon tartassák. Ünnepléses fogadalom nélkül is soha vallásellenes társulatba belépni vagy párbajozni nem szabad a katolikusoknak, még akkor sem, ha netalán a hitök időlegesen megrendült. Azért is mindig szeretniök kell az Egyházat, édes jó anyjukat; mert ha netalán mindent elrabol tőlük az élet, akkor a katolikus hit igazsága elég lesz arra, hogy ne veszítsenek el semmit és ennek a mindent pótoló igazságnak a fenntartója pedig az Egyház. Mindezek az emlékezetes mozzanatok bizonyára kedves emléket és el nem évülő hatást hagytak hátra a mi drága katolikus tanulóifjaink lelkében, mely a maga tisztaságában, engedelmisségében nagy örömünk s a magyar katolicizmus tevékenyebb jövődjének kedves záloga. Megjelenésével tüntette ki még az erdélyi püspök a gyulafe-

hérvári Vörösmarty-önképzőkör záróülésén is az ifjúságot, hol örömet fejezte ki azon, hogy a tanuló ifjak kizárólag komoly tárgyakkal foglalkoztak, egymás között egyetértők voltak, amiben érdeme van a körvezető tanárnak, aki viszont a kegyelmes úr többször kimutatott kegyes érdeklődését és pártfogását köszönte meg halásan. A legszorgalmasabb és komoly munkás ifjú számára jutalmat is tűzött ki „a tanuló ifjúság századának” igazi életrehívója, az erdélyi püspök.

— **A csiksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmány idei közgyűléset f. hó 19-én tartotta Csikszeredában, amelyen Becze Antal ny. alispán elnökölt. A leiratok tudomásul vétele után az elhunyt Lakatos Izra helyébe Szabó István képezdei tanárt választották meg pénztári ellenörnek. Pál Gábor indítványára elhatározta még a hgy., hogy a pénztárt az új internátus felépítése után oda fogja elhelyezni, mivel a feleknek könnyebben hozzáférhető.**

— **A csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőintézet ötven éves fennállásának emlékére 1909. évi május hó 31-én, delelőtt 9 órakor jubileumi ünnepélyt rendez, gazdag műsorral, melyben a befejező beszédet főpásztorunk tartja.**

— **Sepsiszentgyörgyön** áldozócsütörtökön 26 árthatlan gyermek járult először az Úr asztalához. Gondos előkészítés után megható ajattossággal vettek az Úr testét Fejér Manó kanonok, esperes-plébános kezéből, a ki kedves szavakkal intette őket ezen nap jelentőségére.

— **A sepsiszentgyörgyi m. k. állami tanítóképzőintézetben** az intézet és tanítás megvizsgálására a kultuszminiszterium egy pápai ref. theologiai tanárt küldött ki, a ki két napig vizsgálta az intézetet. Vajjon a mi református testvéreink mit szólnának, ha egy esztergomi róm. kath. theologiai tanárt küldének ki!? Mégis csak klerikaliz ez az Apponyi!

— **Háromszék megye** Orbaitelek községben folyó hó 18-án a déli órákban vigyázatlanágból nagy tűz keletkezett, a melynek 70 épület lett az áldozata. A kár nagy, tekintettel az építőanyag drágaságára és a vidéken uralkodó szűkségre s szegénységre.

— **A kolozsi róm. kath. plébánia templom** Szent Antal pléhperselyét május 19-én deltájt fényes nappal feltörték és kirabolták. A benne levő pénzt utolsó fillérig elvittek. A tettesek még az nap délután kezekekerültek. Ötvös Sándor, Lakóti Lajos, Gáspár Gyuri, Culi Anti és Culi Mihály idevaló cigányfiúk személyében. Tettesek a körszében és a boltban mód nélkül költek. Italt és ruhát kezdtek vásárolni. A boltosnak gyanus lévén a dolog, a fiúk szüleit értesítvén, volt annyi becsületérzésük, hogy a náluk talált és még el nem kötött pénzt lefoglalták és visszaadták a kezelőgondnokságnak. A legnagyobb tolvaj 14 éves, a legkisebb 8 éves. Büntetésük: egy napi elzárás, sajnos, egyéb semmi. Mi lesz belőlük, ha felnőnek?

— **Háztartási iskola.** A brassói szt. Ferencrendi nővérek a vezetésükre bizott elemi és polgári leányiskola mellett f. évi szept. 1-től háztartási iskolát nyitnak, melyben a növendékek a polgári háztartáshoz szükséges munkában és ismeretekben nyernek oktatást. A zárda impozáns épülete, a körülötte elterülő szép tágas kert minden a szakképzéshez, privát

tanulmányokhoz, üdüléshez szükséges, sőt fölös eszközökkel rendelkezik, a modern paedagógiai kivanalmaknak teljesen megfelelő. Az igazgatóság gondos, figyelmes, minden ponton szakszerű kiképzésről és ellátásról biztosít, de túlhajtott igényekre egyáltalán nem számít, sőt mindent, ami arra vallana, kizár. A növendék csak az esetben kap bizonyítványt, ha a háztartási iskolát legalább egy évig látogatta, a szülők kivánságára azonban a növendék alaposabb kiképzés végett több évig is maradhat az intézetben. Növendékek és pedig 14 évet betöltött, de 20 évet túl nem haladt, erkölcsileg romlatlan, ép és egészséges szervezettel bíró leányok, mint bennlakók vétetnek föl, künnlakók csakis brassóiak lehetnek.

^ Felvétele augusztus 1-től 20-ig lehetséges. Folyó tanévre azonban ajánlatos volna, hogy a bejelentések minél előbb megtörténjenek, mert az idén csak 30 növendék nyer felvételt. A sok fáradsággal létrehozott iskolát külön sorokkal nem ajánljuk, eléggé ajánlja azt maga a szűkség. Annyi ma a tudós kis lány, annyi az iskolázás: polgári, felső leány, felsőbb leány, zongora, francia, geográfia stb. stb. Annyi de annyi! S oly kevés, aminek pedig igazán lenni kellene: hazi asszony. A háztartási iskoláról kimerítő prospektust lehet kérni az igazgatóságtól.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollaal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

Levelezések.

Főtisztelendő Szerkesztő úr!

Fejér tanár úr azzal vádol, hogy soraimmal ártok, mert a mozdulatlanok szájába adok „egy újabb, hangzatosabb mentő iget, melyre ha gondoltak is eddig, nem merték kimondani.“ Az én cikkem kereste az okot, hogy az erdélyi egyházmegye, melynek oly ágilis, a keresztény elvekrét élő-haló püspöke van, miért nem követi főpásztorra hívó szavát, mely arra buzdít, sőt elrendeli, hogy a népszövetséget mindenütt meg kell alakítani? Én megmondtam, hogy az én tapasztalatom szerint mi az oka s ezen tapasztalatot nem csak Körösbányán, s nem csak papoktól, — ezektől nem is igen hallottam, — hanem hallottam Hunyadmegyén minden községében, hol a népszövetségi mozgalnak kezdete óta megfordultam, hallottam a szomszéd esanádi egyházmegye igen sok városában, községében: Arad, Világos, Pankota, Új-Szent-Anna, Butyin (mind oly helyek, hol nagyszámú katolikus van), s mindenütt — ismétlem — nem annyira a papok, hanem katolikus férfiak azt mondták, hogy néppárti mozgalom az egész. Tessek elhinni, én vitakoztam velök s azt mondtam nekik: ne azt nézzék, kik vezetik, hanem üdvös-e? szükséges-e, hogy a katolikusok egyesüljenek vallásuk, jogaik védelmére? s minthogy jözan ésszel nem lehet kétségbe vonni, hogy itt az ideje, hogy valamit tegyünk, hogy talpra álljunk, ép azért, ne nézzék, kik a vezérek, hanem szövetkezzenek s tegyék meg kötelességüket.

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskéik

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivételben, magyar, német vagy tot szöveggel a legjutányosabb árban kaphatok Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Én Körösbányán meg is alakítottam — s most is meg van — a népszövetség, de ez a siker csak „külső”. Ebben igaz van, a lelkeket nem tudtam meghódítani, legkötni a népszövetség eszméjének. Azt hiszem — nem dicsekvés-képp mondom, mert jobb szeretném, ha az eszme iránti lelkesedésből történnek, — hogy csupán irántam való tekintetből maradtak és maradtak benn a népszövetségben, — tisztelet a kivételnek, mert van olyan is, ki szívvel-lelélekkel népszövetségi tag.

A mi az „Uj Lap”-ot, „Alkotmány”-t, 67. és 48. alapot, etc. illeti, ezekben teljesen félreértett engem a doktor úr. Én azt mondtam, hogy hibáztattam annak idején, hogy a néppárt a 67. alapra állt. Nem kellett volna ezt a közjogi dolgot pártkérdéssé tenni. A néppárt sarkalatos programja az egyházi politikai törvények revíziója, a keresztény Magyarország megerem-tése stb. — ezt pedig előmozdíthatja az is, aki 67-es, az is, aki 48-as. Azt kellett volna tehát kimondani, hogy a néppárti lehet 48-as, lehet 67-es, ez nálunk mellékes. Nekem az a meggyőződés, hogy nem vesztett, hanem csak nyert volna a néppárt ezzel a programmal. Igaza van, ez a vezérek dolga, de éppen azért mondtam, hogy nem veszem rossz néven, ha azok, kik a 67-es alap ellenségei, nem lehetnek s nem akarnak a néppárttól tudni s nem olvas-sák a néppárt lapját, az Alkotmányt, annál kevésbé fizetnek rá elő. Így vagyunk az „Uj Lap”-pal is. Előfizetnek, mert úti a zsidó, mert keresztény szellemű, de néppárti színezetűl idegenkednek. Azt hiszem Brassóban is így van, bár ne volna így.

Azt se akarom eldönteni, hogy kik kezdtek azokat a csunya támadásokat, melyek a 67. és az önálló bankista lapok közt napirenden vannak. Csunya dolog az, egymást hazaárulónak tartani és szidni, ha más meggyőződéssel van s a meggyőződést kétségbe vonni, ráfogni, hogy hatalomra hajhászók stb. — de ez a csunya szokás rég meg van a magyarok között. Elég baj! Én azt se mondtam, hogy az alkotmánypárti lapok, vagy a Budapesti Hírlap nem támadják Hollóékat. Nekem ezekhez semmi közöm. Csak rá akartam mutatni, hogy nehéz katolikus lapot megkedveltetni azért, mert néppárti, s némelyeknél azért, mert 67-es. Hisz Ön is tudja jól, hogy a néppárt ellen mily nagy az elfogultság. Az Alkotmányt alig tudtam behozni a Kaszinókba. Több éve jár már. Az idén megint kihagytak s alig tudtam kivinni, hogy újra előfizessek. De olvasni nem olvassa más, mint két vagy három ember, azok közül is egyik zsidó, ki valószínűleg azt keresi és lesi benne, hogy nincs-e valami olyan benne, a mivel felzúdíthatná a publikumot a lap ellen. Azt se mondtam, hogy „függetlenségi zászló alatt vélem elérhetőnek a vallásos eszmék dia-

dalát.” — ellenkezőleg, ne kössük azt politikai elvekhez, párthoz, — hanem legyen olyan, melyben mindenki helyet kaphasson és jól érezze magát. Én elhiszem, hogy Apponyit, Nagy Emilt tárt karokkal fogadná a Népszövetség. Én magam is csodálkozom, hogy oly férfiú, mint Apponyi, kiről tudjuk, hogy nemesak névleg, hanem gyakorlatilag keresztény, ki nem hagyja el egy vasárnap sem a szent misét, ki a szentségekhez járul gyakrabban és nem titokban, hanem nyíltan ott a belvárosi szentferenczrendieknel, hogy az ily vér- és lélekbéli katolikus miért nem tagja a népszövetségnek? P. Tomcsányi igazolhatja, hogy kevés oly világi férfiú van Magyarországon, ki katolikus vallásos kötelességeinek úgy felel meg, mint Apponyi gróf! Nem indokolt-e az a látszat, hogy Apponyi azért nem lép be a népszövetségbe, mert az néppárti színezetű? Nem hiszem, hogy én ezzel újat mondok s rontok a népszövetség dolgan. Mert amióta létezik, mindig hallhattuk ezt az ellenvetést, nem én fűzőtem föl.

Hive vagyok én a népszövetségnek s kívánom, bár mindenki úgy gondolkoznék, mint Kállay Ulul. De hány ilyen van? Azt hangoztattam és hangoztatom most és mindig, hogy a kálvinisták, lutheránusok miért tudnak együtt érezni a konventeken, miért nem különböznek ott meg 67 és 48 szerint? Ámde nem tudom kiverni a fejből, hogy ez ne volna néppárti intézmény. Éppen ezért nagy örömmel veszem, ha ellátogatnak hozzánk s biztosítom, hogy egész Körösbánya keresztény közönsége ott lesz, tehát nem csak a katolikus, hanem a reformátusok, sőt az oláhok nagy része is.

Igaz tisztelettel
P. Krämer Bonifác.

Szerkesztői üzenetek.

M. „Lelkeskedő paptestvéreim nevében fogadja legszívesebben üdvözlőmet a kolozsvári csata győzelmes kimenetele alkalmával . . . stb.” Azt mondja, hogy mindenfelé, illetve mindenfelől kellene az „ügyt” — üdvözölni . . . igaza van, máshol úgy tennének. Üdvözlöm.

Level a szerkesztőhöz. „A zsáknyája után tártongó kosárba” került, „az emelygős dolgok csömört okoznak”, — ép azért nem közlöm. Más irányban szívesen látom.

Alfalu. Kivételesen most így is elfogadom. Többeknek. Tárgyhalmaz miatt sok cikk várakozik a közlésre. Mind beérkezett. Csak a tudósítói fővelvet megszívlelnék: „legyen a tudósítás rövid és gyors”

— k. Ezer örömmel fogadom — s kérem reflektált-e tiszteletpéldányra? Fogadja baráti jobbjomat.

R. C. Az a tudósítás elveszett — kérem újra, de röviden beküldeni, kihagyva az én nevemet s esetleg az O. E. lapba nem kaphatnék valamit? Hódolattal.

Kitüntetve az 1907. évi Pécsi országos kiállítás alkalmával.

:: az Országos Iparegyesületi nagy ezüstéremmel. ::

Alapított: 1873 Telefonszám: 424.

KRISZTIAN JÓZSEF ÉS FIA

mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, méz-, viasz- és faklya raktára a pécsi Székesegyház viasz- gyertya szállítója, PÉCSETT.

Főüzlet:

Fióküzlet:

SZIGETORSZÁG-ÚT 3. SZ. JÓKAI-TÉR 9. SZ.

Ajánljuk a főtisztelendő papságnak füstmentes, szagmentes és nem csepőgő valódi méhviaszgyertyáit.

DOBROWSZKI KÁROLY

kályhakészítő, cserépkályha raktára Gyulafehérvárt.

Raktár: Nagyszébenben Jickeli F. Károlynál. Állandó nagy raktár.

Tüzmentes, divatos stílusban készítenek cserépkályhákat, szabadalmazott

Patent Fűtő Multiplikátor gyors melegedés

a legszebb színekben, u. m. barna, zöld, elefántcsont, fehér, samoa, drapp, borszöld, almazöld, víz zöld, égkék, világosbarna, gesztenyebarna, majolika stb. Fürdőkád burkolatok, Fayene porcellán lemezekből, porcellán takaréktűzhely fehér és kék színben. Régi kályhák javítását és átrakását elvállalom 2—3 évi jótállás mellett.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak!

Kiváló tisztelettel

Dobrowszky Károly.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK.

Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorba ellen	30 f.	Borhegyi, hűgylő	— f.	Horgász, étvágygerjesztő	— f.
Borszéki Főkut, közhvény ellen	30 „	Boholti, üdítő víz	— „	Kászonfőkut (Salutaris) jód és lithium tartalmu	— „
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	30 „	Előpatoki, sárgaság ellen	30 „	Répaty, égvényes ásványvíz	30 „
Bodoki Matild, alkális savanyvíz	30 „	Felsőrákosi Mária, légsóhurut ellen	— „	Székelty-Selters, idült gyomorba ellen	— „
Baross, vesebaj ellen	— „	Hargitaligeti, üdítő ital	— „	Sztojka, cukorbetegség ellen	— „

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktáron kaphatók: Lobstein Lázár, Schlesinger Testvérek és Rosner Rezső kereskedéseiben.

Raktár: Gyulafehérvárt Kőbányai részvényserfőződe főraktára cégénél.

lesnek főtárgya az 1908. évi számadás tárgyalása és a felmentvény megadása volt. Miután a közgyűlés megnyitott, Dobordán Károly plébános, oltáregyleti igazgató hosszabb beszédben alaposan kifejtette az oltáregyletek keletkezési történetét, azoknak magasatos célját és felhívta az oltáregyleti tagokat, buzgón teljesítsék a szentségi Úr Jezus iránti kedves kötelességüket. A tárgysorozat megkezdése előtt özv. Sándor Lászlóné diszelnökön indítványára halás közönetet szavazott a közgyűlés Meisel József volt plébánosnak és Márton Andor volt helyettes lelkesnek az oltáregyletnek az ő idejükben való buzgó vezetéséért és Gaal Józsefné elnöknek a templom fáradhatlan és áldozatkész disztiséért. A számadás tárgyalására kerülően a sor, — a beszámolás elismeréssel fogadtatott el és a felmentvény megadatott. A plébános előterjesztése folytán tárgyalás alá vétetett az „Erdélyi Oltáregyleti Lap” ügye; a közgyűlés mély sajnálattal vette azt a hírt, hogy a lap megszűni lesz kénytelen a pártolás hiánya miatt. A közgyűlés lelkesen hozta azon egyhangú határozatát, miszerint a lap szerkesztője felkérésre a további kitartásra, egyben biztosította a szerkesztőt, hogy Segesvárról szeptember 1-től 25 biztos előfizető fog támogatására lenni.

— **Tanulóifjaink kitüntetése.** Megemlékezésre méltó momentumokban volt gazdag ez idén a gyulafehérvári VIII. osztályosok vallástani erettségi vizsgálata, mely a püspöki kerti bontási elérését követően megkezdődött. A vizsgálatot vezényelték az elnökölő erdélyi püspök megható beszédben bucsuzóul három dolgot kötött főképp a fiúk lelkére, miket követve boldog életet élhetnek. Első a tiszta szív: megőrzi úgy a test, mint a lelek ellenálló képességét, üdéséget, energiáját, s ami legfőbb: a gyermeket hitet. Azután jó a munka szeretet: mert munka nélkül nincs az életnek zománca; a munka mely jelentőségűvé teszi az életet. Olyan munkaszeretetet kíván a fiúknak, mely remeg az időért, mely minden percet a maga részére kíván, s megtanít arra, hogy időnként a lehető legjobban felhasználjuk. Hassa át végül minden tevékenységüket a szeretet: mert csak ez teszi lehetővé az emberek közt az életet, s ha azt beviszik életükbe, akkor a legnagyobb jót teszik, mert krisztusi missziót teljesítenek. Majd azután az összes vizsgát tett tanuló ifjakat magas püspöki asztalánál látta vendégeikül ebédre. Közben kifejtette önkiszolgálóját, milyen fontos dolog az, hogy az ifjak lelki életüket állandóan számon tartassák. Ünneplés fogadalmat nélkül is soha vallásellenes társulatba belépni vagy párbajozni nem szabad a katolikusoknak, még akkor sem, ha netalán a hitök időlegesen megrendült. Azért is mindig szeretniök kell az Egyházat, édes jó anyjukat; mert ha netalán mindent elrabol tőlük az élet, akkor a katolikus hit igazsága elég lesz arra, hogy ne veszítsenek el semmit és ennek a mindent pótoló igazságnak a fenntartója pedig az Egyház. Mindezek az emlékezetes mozzanatok bizonyára kedves emléket és el nem evülő hatást hagytak hátra a mi drága katolikus tanulóifjaink lelkében, mely a maga tisztaságában, engedelmisségében nagy örömmük s a magyar katolicizmus tevékenyebb jövődjének kedves záloga. Megjelenésével tüntette ki még az erdélyi püspök a gyulafe-

hérvári Vörösmarty-önképzőkör záróülésén is az ifjuságot, hol örömet fejezte ki azon, hogy a tanuló ifjak kizárólag komoly tárgyakkal foglalkoztak, egymásközt egyetértő voltak, amiben érdeme van a körvezető tanárnak, aki viszont a kegyelmes úr többször kimutatott kegyes érdeklődését és pártfogását köszönte meg halásan. A legszorgalmasabb és komoly munkás ifjú számára jutalmat is tűzött ki „a tanuló ifjuság szászadának” igazi életrehívója, az erdélyi püspök.

— **A csiksomlyói** róm. kath. iskolák pénzalapját kezdő püspöki nagybizottmány idei közgyűléset f. hó 19-én tartotta Csikszeredában, amelyen Beeze Antal ny. alispán elnökölt. A leiratok tudomásul vétele után az elhunyt Lakatos Izra helyébe Szabó István képezdei tanárt választották meg pénztári ellenőrnek. Pál Gábor indítványára elhatározta még a hgy., hogy a pénztárt az új internátus felelőse után oda fogja elhelyezni, mivel a feleknek könnyebben hozzáférhető.

— **A csiksomlyói** róm. kath. tanítóképzőintézet ötven éves fennállásának emlékére 1909. évi május hó 31-én, delelőtt 9 órakor jubileumi ünnepélyt rendez, gazdag műsorral, melyben a befejező beszédet főpásztorunk tartja.

— **Sepsiszentgyörgyön** áldozócsütörtökön 26 ártatlan gyermek járult először az Úr asztalához. Gondos előkészítés után megható ajtatóssággal vettek az Úr testét Fejér Manó kanonok, esperes-plébános kezéből, a ki kedves szavakkal intette őket ezen nap jelentőségére.

— **A sepsiszentgyörgyi** m. k. állami tanítóképzőintézet az intézet és tanítás megvizsgálására a kultuszminiszterium egy pápai ref. teológiai tanárt küldött ki, a ki két napig vizsgálta az intézetet. Vajjon a mi református testvéreink mit szólnának, ha egy esztergomi róm. kath. teológiai tanárt küldenének ki? Mégis csak klerikális ez az Apponyi!

— **Háromszékmege** Orbaitelek községben folyó hó 18-án a déli órákban vigyázatlanságból nagy tűz keletkezett, a melynek 70 épület lett az áldozata. A kár nagy, tekintettel az építő anyag drágaságára és a vidéken uralkodó szűkségre s szegénységre.

— **A kolozsi** róm. kath. plébánia templom Szent Antal pléhpasztyét május 19-én deltájít fényes nappal feltörték és kirabolták. A benne levő pénzt utolsó fillérig elvittek. A tettesek még az nap delután kezekekerültek. Ötvös Sándor, Lakóti Lajos, Gáspár Gyuri, Culi Anti és Culi Mihály idevaló cigányfiúk személynében. Tettesek a koresmában és a boltban mód nélkül költek. Italt és ruhát kezdtek vásárolni. A boltosnak gyanus lévén a dolog, a fiúk szüleit értesítvén, volt annyi becsületérzésük, hogy a náluk talált és még el nem költött pénzt lefoglalták és visszaadták a kezelőgondnokságnak. A legnagyobb tolvaj 14 éves, a legkisebb 8 éves. Büntetésük: egy napi elzárás, sajnós, egyéb semmi. Mi lesz belőlük, ha felnőnek?

— **Háztartási iskola.** A brassói szt. Ferencrendi nővérek a vezetésükre bizott elemi és polgári leányiskola mellett f. évi szept. 1-től háztartási iskolát nyitnak, melyben a növendékek a polgári háztartáshoz szükséges munkában és ismeretekben nyernek oktatást. A zárda impozáns épülete, a körülötte elterülő szép tágas kert minden a szakképzéshez, privát

tanulmányokhoz, üdüléshez szükséges, sőt fölös eszközökkel rendelkezik, a modern paedagógiai kívánalmaknak teljesen megfelelő. Az igazgató-ság gondos, figyelmes, minden ponton szakszerű kiképzésről és ellátásról biztosít, de túlhajtott igényekre egyáltalán nem számít, sőt mindent, ami arra vallana, kizár. A növendék csak az esetben kap bizonyítványt, ha a háztartási iskolát legalább egy évig látogatta, a szülők kívánságára azonban a növendék alaposabb kiképzés végett több évig is maradhat az intézetben. Növendékek és pedig 14 évet betöltött, de 20 évet túl nem haladt, erkölcsileg romlatlan, ép és egészséges szervezettel bíró leányok, mint bennlakók vétetnek föl, künnlakók csakis brassóiak lehetnek.

^ Felvétele augusztus 1-től 20-ig lehetséges. Folyó tanévre azonban ajánlatos volna, hogy a bejelentések minél előbb megtörténjenek, mert az idén csak 30 növendék nyer felvételt. A sok fáradsággal létrehozott iskolát külön sorokkal nem ajánljuk, eléggé ajánlja azt maga a szűkség. Annyi ma a tudós kis lány, annyi az iskolázás: polgári, felső leány, felsőbb leány, zongora, francia, geográfia stb. stb. Annyi de annyi! S oly kevés, aminek pedig igazán lenni kellene: házi asszony. A háztartási iskoláról kimerítő prospektust lehet kérni az igazgató-ságtól.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

Levelezések.

Főtisztelendő Szerkesztő úr!

Fejér tanár úr azzal vádol, hogy soraimmal ártok, mert a mozdulatlanok szájába adok „egy újabb, hangzatosabb mentő igét, melyre ha gondoltak is eddig, nem merték kimondani.” Az én cikkem kereste az okot, hogy az erdélyi egyházmegye, melynek oly ágilis, a keresztény elveket élő-haló püspöke van, miért nem követi főpásztorá hivó szavát, mely arra buzdít, sőt elrendeli, hogy a népszövetséget mindenütt meg kell alakítani? Én megmondtam, hogy az én tapasztalatom szerint mi az oka s ezen tapasztalatot nem csak Körösbányán, s nem csak papoktól, — ezektől nem is igen hallottam, — hanem hallottam Hunyadmegye minden községében, hol a népszövetségi mozgalom kezdete óta megfordultam, hallottam a szomszéd csanádi egyházmegye igen sok városában, községében: Arad, Világos, Pankota, Új-Szent-Anna, Butyin (mind oly helyek, hol nagyszámú katolikus van), s mindenütt — ismétlem — nem annyira a papok, hanem katolikus férfiak azt mondták, hogy néppárti mozgalom az egész. Tessenek elhinni, én vitatkoztam velök s azt mondtam nekik: ne azt nézzék, kik vezeték, hanem üdvös-e? szükséges-e, hogy a katolikusok egyesüljenek vallásuk, jogaik védelmére? s minthogy józan észrel nem lehet kétségbe vonni, hogy itt az ideje, hogy valamit tegyünk, hogy talpra álljunk, ép azért, ne nézzék, kik a vezérek, hanem szövetkezzenek s tegyék meg kötelességüket.

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskéik

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivételben, magyar, német vagy tot szöveggel a legjutányosabb árban kaphatok Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatóképek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Én Körösbányán meg is alakítottam — s most is meg van — a népszövetség, de ez a siker csak „külső.” Ebben igaza van, a lelküket nem tudtam megbódítani, lekötni a népszövetség eszméjének. Azt hiszem — nem dicsekvéskép mondom, mert jobb szeretném, ha az eszme iránti lelkesedésből történnek, — hogy csupán irántam való tekintetből maradtak és maradnak benn a népszövetségben, — tisztelet a kivételnek, mert van olyan is, ki szívvel-lelékkel népszövetségi tag.

A mi az „Uj Lap”-ot, „Alkotmány”-t, 67. és 48. alapot, etc. illeti, ezekben teljesen félreértett engem a doktor úr. Én azt mondtam, hogy hibáztattam annak idején, hogy a néppárt a 67. alapra állt. Nem kellett volna ezt a közjogi dolgot pártkérdéssé tenni. A néppárt sarkalatos programja az egyházpolitikai törvények revíziója, a keresztény Magyarország megteremtése stb. — ezt pedig előmozdíthatja az is, aki 67-es, az is, aki 48-as. Azt kellett volna tehát kimondani, hogy a néppárti lehet 48-as, lehet 67-es, ez nálunk mellékes. Nekem az a meggyőződés, hogy nem vesztett, hanem csak nyert volna a néppárt ezzel a programmal. Igaza van, ez a vezérek dolga, de éppen azért mondtam, hogy nem veszem rossz néven, ha azok, kik a 67-es alap ellenségei, nem lehetnek s nem akarnak a néppárttól tudni s nem olvasás a néppárt lapját, az Alkotmányt, annál kevésbé fizetnek rá elő. Így vagyunk az „Uj Lap”-pal is. Előfizetnek, mert úti a zsidót, mert keresztény szellemű, de néppárti színezetűl idegenkednek. Azt hiszem Brassóban is így van, bár ne volna így.

Azt se akarom eldönteni, hogy kik kezdtek azokat a csunya támadásokat, melyek a 67. és az önálló bankista lapok közt napirenden vannak. Csunya dolog az, egymást hazaárulónak tartani és szidni, ha más meggyőződesen van s a meggyőződést kétségbe vonni, ráfogni, hogy hatalomra hajhászók stb. — de ez a csunya szokás rég meg van a magyarok között. Elég baj! Én azt se mondtam, hogy az alkotmánypárti lapok, vagy a Budapesti Hírlap nem támadják Hollóékat. Nekem ezekhez semmi közöm. Csak rá akartam mutatni, hogy nehéz katolikus lapot megkedveltetni azért, mert néppárti, s némelyeknél azért, mert 67-es. Hisz Ön is tudja jól, hogy a néppárt ellen mily nagy az elfogultság. Az Alkotmányt alig tudtam behozni a Kaszinókba. Több éve jár már. Az idén megint kihagytak s alig tudtam kivinni, hogy újra előfizessenek. De olvasni nem olvassa más, mint két vagy három ember, azok közül is egyik zsidó, ki valószínűleg azt keresi és lesi benne, hogy nincs-e valami olyan benne, a mivel felzúdíthatná a publikumot a lap ellen. Azt se mondtam, hogy „függetlenségi zászló alatt vélem elérhetőnek a vallásos eszmék dia-

dalát.” — ellenkezőleg, ne kössük azt politikai elvekhez, párthoz, — hanem legyen olyan, melyben mindenki helyet kaphasson és jól érezze magát. Én elhiszem, hogy Apponyit, Nagy Emilt tárt karokkal fogadná a Népszövetség. Én magam is csodálkozom, hogy oly férfiú, mint Apponyi, kiről tudjuk, hogy nemcsak névleg, hanem gyakorlati keresztény, ki nem hagyja el egy vasárnap sem a szent misét, ki a szentségekhez járul gyakrabban és nem titokban, hanem nyíltan ott a belvárosi szentferenczerendieknel, hogy az ily vér- és lélekbeli katolikus miért nem tagja a népszövetségnek? P. Tomcsányi igazolhatja, hogy kevés oly világi férfiú van Magyarországon, ki katolikus vallásos kötelességeinek úgy felel meg, mint Apponyi gróf! Nem indokolt-e az a látszat, hogy Apponyi azért nem lép be a népszövetségbe, mert az néppárti színezetű? Nem hiszem, hogy én ezzel újat mondok s rontok a népszövetség dolgán. Mert amióta létezik, mindig hallhattuk ezt az ellenvetést, nem én fűdöttem föl.

Hive vagyok én a népszövetségnek s kívánom, bár mindenki úgy gondolkoznék, mint Kállay Úbul. De hány ilyen van? Azt hangoztattam és hangoztatom most és mindig, hogy a kálmunisták, lutheránusok miért tudnak együtt érezni a konventeken, miért nem különböznek ott meg 67 és 48 szerint? Ámde nem tudom kiverni a fejből, hogy ez ne volna néppárti intézmény. Éppen ezért nagy örömmel veszem, ha ellátogatnak hozzánk s biztosítom, hogy egész Körösbánya keresztény közönsége ott lesz, tehát nem csak a katolikus, hanem a reformátusok, sőt az oláhok nagy része is.

Igaz tisztelettel
P. Krämer Bonifác.

Szerkesztői üzenetek.

M. „Lelkeskedő paptestvéreim nevében fogadja legszívesebben üdvözlémet a kolozsvári csata győzelmes kimenetele alkalmával . . . stb.” Azt mondja, hogy mindenfelé, illetve mindenfelől kellene az „ügyet” — üdvözölni . . . igaza van, máshol úgy ténnek. Üdvözlöm.

Levél a szerkesztőhöz. „A zsákmánya után tártongó kosárba” került, „az émelegős dolgok csömört okoznak”, — ép azért nem közlöm. Más irányban szívesen látom.

Alfalu. Kivételesen most így is elfogadom.

Többeknek. Tárgyhalmaz miatt sok cikk várakozik a közlésre. Mind beérkezett. Csak a tudósító ívelvet megszívlelnék: „legyen a tudósítás rövid és gyors!”

— k. Ezer örömmel fogadom — s kérem reflektál-e tiszteletpéldányra? Fogadja baráti jobbjomat.

R. C. Az a tudósítás elveszett — kérem újra, de röviden beküldeni, kihagyva az én nevemet s esetleg az O. E. lapba nem kaphatnék valamit? Hódolattal.

Kitüntetve az 1907. évi Pécsi országos kiállítás alkalmával.
.: az Országos Iparegyesületi nagy ezüstéremmel. :.
Alapított: 1873 Telefonszám: 424.

KRISZTIAN JÓZSEF ÉS FIA

mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, méz-, viasz- és fáklya raktára a pécsi Székesegyház viaszgyertya szállítója, PÉCSETT. ✂✂

Főüzlet: Fióküzlet:
SZIGETIORSZÁG-ÚT 3. SZ. JÓKAI-TÉR 9. SZ.

Ajánljuk a főtisztelendő papságnak füstmentes, szagmentes és nem csepögő valódi méhviaszgyertyáit.

DOBROWSZKI KÁROLY

kályhakészítő, cserépkályha raktára Gyulafehérvárt.

Raktár: Nagyszebenben Jickeli F. Károlynál. Állandó nagy raktár.

Tüzmentes, divatos stílusban készítek cserépkályhákat, szabadalmazott

Patent Fűtő Multiplikátor gyors melegedés

a legszebb színekben, u. m. barna, zöld, elefántesont, fehér, samoa, drapp, borsószöld, almazöld, víz zöld, egkek, világosbarna, gesztenyebarna, majolika stb. Fürdőkád burkolatok, Fayenc porcellán lemezekből, porcellán takaréktűzhely fehér és kék színben. Régi kályhák javítását és átrakását elvállalom 2—3 évi jótállás mellett.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak!

Kiváló tisztelettel

Dobrowszky Károly.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK.

Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcseré mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorjaj ellen . . . . . 30 f.	Borhegyi, hughajtó . . . . . — f.	Horgász, étvágygerjesztő . . . . . — f.
Borszéki Főkut, köszvény ellen . . . . . 30 „	Boholti, üdítő víz . . . . . — „	Kászonfőkut (Salutaris) jód és lithium tartalmu . . . . . 30 „
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen . . . . . 30 „	Előpataki, sárgaság ellen . . . . . 30 „	Répaty, égvényes ásványvíz . . . . . 30 „
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz . . . . . 30 „	Felsőrákosi Mária, légesohurut ellen . . . . . — „	Székelv-Selters, idült gyomorjajok ellen . . . . . — „
Baross, vesebaj ellen . . . . . — „	Hargitaligeti, üdítő ital . . . . . — „	Sztojka, cukorbetegség ellen . . . . . — „

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktáron kaphatók: Lobstein Lázár, Schlesinger Testvérek és Rosner Rezső kereskedéseiben.

Raktár: Gyulafehérvárt Kőbányai részvényserfőződe főraktára ezégnél.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Meltzer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyágban viaszból, stearin-
ból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Brémáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rakóczy-utca 11—28.

Ajánlja a haragoknak elő-
revaló meghatározásával

**saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait,** melyekkel
igen tetemes súly és armektakarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyu
harang hangja egy más régiebb szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

**A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést,** melyek,
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyű,
hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi haragoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraváló ontését vagy esékely felülízetés
mellett való becserlését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök**
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, bal-
dachinumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —